

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΑΙΑ

Γ' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Σάββατο 21 Απριλίου 2018 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλη «Πολιτικά» (Γ1, 1-2, 3-4/ 6/ 12)

Γ1, 1-2

τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον· τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὀρῶμεν τὴν πραγματείαν οὔσαν περὶ πόλιν, ἢ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἢ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πληθὸς ἐστιν. ὥστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ ὅστις ἐν δημοκρατίᾳ πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης.

Γ1, 3-4/ 6/ 12

ὁ δὲ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστίν (καὶ γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκήσεως), οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσιν πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδεὶς τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ...τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ὃ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς ἢ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πληθὸς ἰκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἶπεῖν.

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Α

- A1.** Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε τη μετάφραση του αποσπάσματος «ὁ δὲ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν... ὡς ἀπλῶς εἶπειν».

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β

- B1.** Για ποιους λόγους ο Αριστοτέλης κρίνει απαραίτητο να κατανοηθεί πλήρως τι είναι «η πόλις»; Να αναλύσετε τη συλλογιστική του.

Μονάδες 10

- B2.** Να αναφέρετε και να σχολιάσετε τα κριτήρια με τα οποία ο Αριστοτέλης ορίζει την έννοια του πολίτη.

Μονάδες 10

- B3.** Με βάση τον ορισμό του πολίτη και σύμφωνα με μεταφρασμένο απόσπασμα που ακολουθεί να αναλύσετε το περιεχόμενο της «αθροιστικής θεωρίας» του Αριστοτέλη:

«Για το πλήθος μπορεί κανείς να πει τούτο: το κάθε επιμέρους άτομο μπορεί να μην είναι τίποτα αξιόλογο, ενωμένοι όμως όλοι μαζί είναι ενδεχόμενο να είναι όχι σαν άτομα, αλλά σαν σύνολο, καλύτεροι από εκείνους - όπως ακριβώς τα δείπνα που γίνονται με τη συνεισφορά πολλών είναι καλύτερα από εκείνα που γίνονται με έξοδα ενός μόνο ανθρώπου. Πολλοί καθώς είναι, ο καθένας διαθέτει ένα μόριο αρετής και φρόνησης και έτσι, ενωμένοι οι πολλοί γίνονται, κατά κάποιον τρόπο, ένας άνθρωπος με πολλά πόδια, με πολλά χέρια και με πολλές αισθήσεις - και με ανάλογη, βέβαια αρετή και εξυπνάδα. Για αυτό και οι πολλοί είναι σε θέση να κρίνουν καλύτερα τα έργα της μουσικής και των ποιητών: ο ένας κρίνει ένα μέρος, ο άλλος ένα άλλο, και όλοι μαζί το σύνολο».

Μονάδες 10

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

B4. Να γράψετε δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις τη λέξη Σωστό, αν είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν είναι λανθασμένη:

- (1) Δεκαεφτά χρόνων ήταν ο γιος του Ασκληπιάδη Νικόμαχου- ορφανός από χρόνια από πατέρα- όταν έφτασε στην Αθήνα στα 366 π.Χ.
- (2) Όταν ο Θεόφραστος ίδρυσε σχολή που διαφύλαττε και θα πρόβαλλε τις διδασκαλίες του Αριστοτέλη, αυτή πήρε το όνομα Περίπατος, από το γυμναστήριο του Λυκείου.
- (3) Η διδασκαλία του Αριστοτέλη στην Ακαδημία συχνά τον έφερνε αντιμέτωπο με τους συναδέλφους του, τον Ηρακλείδη, τον Φίλιππο από τον Οπούντα.
- (4) Η πόλις-κράτος στα Πολιτικά είναι ένα όλον που το αποτελούν μέρη. Τα μέρη αυτά χάνουν μέσα στο όλον τη δική τους φυσιογνωμία.
- (5) Για τον αρχαίο Έλληνα εκείνο που είχε σημασία ήταν ότι με την απόκτηση των αρετών (ή με τη μη απόκτησή τους) θα λειτουργούσε τελικά με έναν συγκεκριμένο τρόπο μέσα στην πόλη του σωστό ή λανθασμένο.

Μονάδες 10

B5. α) Να εντοπίσετε στο απόσπασμα που σας δίνεται από μία λέξη της αρχαίας ελληνικής συγγενή ετυμολογικά με καθεμία από τις παρακάτω: ειδύλλιο, έκθεμα, ηνίοχος, συκοφαντικός, καθήκον.

Μονάδες 5

β) «τάξις»: Να δώσετε τη σημασία της λέξης κατά τον Αριστοτέλη και να γράψετε δύο προτάσεις με τις σημασίες που έχει η λέξη στη νέα ελληνική γλώσσα.

Μονάδες 5

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΣ 233e-234a

Στο απόσπασμα του διαλόγου «Φαίδρος» ο ομώνυμος ομιλητής διαβάζει στο Σωκράτη το λόγο του Λυσία και τις απόψεις του τελευταίου για τη συμπεριφορά του «καλού παιδός». Σκοπός του Πλάτωνα είναι να αναδείξει την προσβλητική ρηχότητα του ρητορικού λόγου τόσο σε επίπεδο μορφής, όσο και περιεχομένου.

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ἔτι δὲ εἰ χρή τοῖς δεομένοις μάλιστα χαρίζεσθαι, προσήκει καὶ τοῖς ἄλλοις μὴ τοὺς βελτίστους ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους εὖ ποιεῖν· μεγίστων γὰρ ἀπαλλαγέντες κακῶν πλείστην χάριν αὐτοῖς εἶσονται. καὶ μὲν δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις δαπάναις οὐ τοὺς φίλους ἄξιον παρακαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς προσαιτοῦντας καὶ τοὺς δεομένους πλησιονῆς· ἐκεῖνοι γὰρ καὶ ἀγαπήσουσιν καὶ ἀκολουθήσουσιν καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἤξουσι καὶ μάλιστα ἠσθήσονται καὶ οὐκ ἐλαχίστην χάριν εἶσονται καὶ πολλὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς εὕξονται. ἀλλ' ἴσως προσήκει οὐ τοῖς σφόδρα δεομένοις χαρίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς μάλιστα ἀποδοῦναι χάριν δυναμένοις· οὐδὲ τοῖς ἐρώσι μόνον, ἀλλὰ τοῖς τοῦ πράγματος ἀξίοις· οὐδὲ ὅσοι τῆς σῆς ὥρας ἀπολαύσονται, ἀλλ' οἵτινες πρεσβυτέρῳ γενομένῳ τῶν σφετέρων ἀγαθῶν μεταδώσουσιν· οὐδὲ οἱ διαπραξάμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους φιλοτιμήσονται, ἀλλ' οἵτινες αἰσχυνόμενοι πρὸς ἅπαντας σιωπήσονται· οὐδὲ τοῖς ὀλίγον χρόνον σπουδάζουσιν, ἀλλὰ τοῖς ὁμοίως διὰ παντὸς τοῦ βίου φίλοις ἐσομένοις.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο σε δόκιμο νεοελληνικό λόγο.

Μονάδες 20

Γ2. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:

1. **εὖ ποιεῖν:** ο ἴδιος τύπος του σημασιολογικά παθητικού του
2. **μεγίστων:** αιτιατική ενικού του αρσενικού γένους στο θετικό βαθμό
3. **ἄξιον:** επίρρημα υπερθετικού βαθμού
4. **δεομένους:** β' ενικό οριστικής ίδιου χρόνου και φωνής
5. **ἠσθήσονται:** το ἴδιο πρόσωπο στην ἴδια ἐγκλιση του Ενεστώτα της ἴδιας φωνής
6. **ἐλαχίστην χάριν:** κλητική ενικού με το επίθετο στο συγκριτικό
7. **ἀποδοῦναι:** β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου στην ἴδια φωνή
8. **διαπραξάμενοι:** β' ενικό οριστικής του Υπερσυντελικού της ἴδιας φωνής
9. **ἅπαντας:** τη γενική πληθυντικού και στα τρία γένη
10. **ὀλίγον:** το επίρρημα συγκριτικού βαθμού

Μονάδες 10

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Γ3. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις: τοῖς δεομένοις (το πρώτο του κειμένου), κακῶν, παρακαλεῖν, ἀποδοῦναι, πρὸς τοὺς ἄλλους.

Μονάδες 5

β) Να τρέψετε την υπογραμμισμένη μετοχή σε αντίστοιχο είδος δευτερεύουσας πρότασης, αφού πρώτα την αναγνωρίσετε: «μεγίστων γὰρ ἀπαλλαγέντες κακῶν πλείστην χάριν αὐτοῖς εἴσονται».

Μονάδες 2

γ) Να τρέψετε σε απαρεμφατική σύνταξη την ακόλουθη περίοδο λόγου εξαρτώμενη από το «Φαῖδρος εἶπεν»: «ἐκεῖνοι γὰρ καὶ ἀγαπήσουσιν καὶ ἀκολουθήσουσιν καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἤξουσιν».

Μονάδες 3

ΕΙΝΑΣΤΕ ΜΕΣΑ